

דו"ר ע. גוברין
מישיבת ועדת העבודה
מיום ד' ו' כסלו תשי"ב - 5.12.51
בשעה 09.15

מישיבות יום:

- היו"ר ע. גוברין
- ה. ברגר (באיחור)
- ש. בז'רנון
- ע. גרידי
- ג. טהרסקי
- ח. לסדן (באיחור)
- י. קלמר
- א. לוסטמאן
- א. טרופ
- א. תבורי

מזמנים:

- צ. בר-ניב - היועץ המשפטי
- א. קמר - מטעם משרד המשפטים
- ד"ר לוטן - מטעם משרד המשפטים

ט"ז - ה' תרנ"ז:

המסך הדיון בחוק קרן מלוואים (תגמולין).

היו"ר ע. גוברין:

ברשותכם אני פותח את הישיבה.

אם החברים זוכרים, נשאר לנו לדון בפרק "קרנות תגמולין" מחוק קרן מלוואים, שעליו התעוררה ויכוח גם בכנסת וגם בוועדה. הישיבה הקודמת ביקשתי מטר בר-ניב למסור לנו את הדעות הטובות מבלי לקבוע עמדה ברצוני לדעת אם יש לך תשובה?

צ. בר-ניב:

כפי שהודעתי בפתיחת דיוני הוועדה והצעת חוק זו, היתה ועדה בינמסרדית שצריכה היתה להכין את החומר לחוק. סיכומי הוועדה הבינמסרדית לא מצאו את כסוים הטלא בהצעת החוק כמה שנוגע לענין הקרנות. לאור הדיונים בקריאה ראשונה ובוועדה הבטחו בפני הממשלה את הטלאו שחדש והצענו שיחפרו לסיטה שהוצעה שלכתחילה על ידי הוועדה הבינמסרדית.

ועדת העבודה
5.12.1951

ממ/ממ

בישיבה משלשום נתקבלה החלטה לחזור לקונספציה זו/המסמלה הייתה את התכנית הרגילה ואותה אנו מביאים עכשיו לפני ועדת העבודה של הכנסת כהצעת המסמלה.

התכנית היא: חוק קרן הסוואה לתלומדים אנשי מילואים. זו תהיה קרן מסלחית. לקרן זו ישלמו כל המעבידים בעד כל העובדים אחרו מסויים. נקודת המוצא היא אחרו וחצי, אבל הוא יכול להיות קטן יותר או גדול יותר, בהתאם באחרו האנשים ייקראו למילואים מכלל האוכלוסיה העובדת. קרן זו תהיה רק קרן גובה. אף עובד לא יזדקק לקרן זו על מנת לקבל את המגיע לו לפי החוזים שכבר אישרתם. בזה אין כל שינוי. הקרן הזאת אינה משלמת על מנת לשלם לאי המילואים את המגיע לו, לפי הפרק השני, תזדקק קרן ההסוואה למילואים לפני סוכני תשלום: סוכן אחד יהיה המעביד. כל מעביד ישלם לעובדים במשכורת ולעובדים היומיים שעבדו מצלו 75 ימים רצופים. מה שהמעביד ישלם לעובדים אלה הוא מקבל בחזרה במלואו מקרן ההסוואה; סוכן שני היא קרן חופשה. קרן החופשה תשלם לכל אותה העובדיה היומיים שעבדו פחות מ-75 ימים מצלו אותו מעביד, שלפי חוק החופשה השנתית במילא בסבילם מסלמים לקרן החופשה, וקרן החופשה יודעת את שכרם, קרן החופשה תקבל חזרה מקרן ההסוואה מה שהיא שילמה. אלה הם פשוט שני סוכנים. זה יסביר לכם למה מדובר פה בקרן הסוואה, כי זה למעשה סיפול כללי של כל המעבידים.

דרך זאת פותרת עוד בעיה חשובה מאד, - החסם שעלול להיות אצל המעביד סירצה להתחמק לא אהיה קיים יותר, כי לא יהיה לו בזה כל ענין יותר. כי אין כל הבדל למעביד אם הוא מעסיק אנשים חייבי מילואים, או לא, במילא הוא משלם את האחרו בעד כולה. אם הוא מעביד אנשים צעירים בלבד ומשלם להם, הוא מסמס רק כסוכן, ויקבל זאת בחזרה. אין כל אינטרס בסלקציה של עובדים. מי שמעביד רק נשים בשוואת עם ילדים, יש לו אותו עול שיטנו למעביד, המעסיק בחורים צעירים יוצאים למילואים.

ש. בג'רנו: זה מכונן רק ליוסיים?

צ. בר-ניב: גם לחורשיים. ואסרתי, שכל המעבידים מסלמים בעד כל העובדים אחרו מסויים. מסיבה פשוטה: התאחדות בעלי התעשייה אמרה: אם אתם רוצים הסוואה, הרי פה שאתם עושים זה רק מקטין את העול. היתה הצעה לשלם רק בסביל אנשים החייבים במילואים, אבל אז לא נדווח מזה כלום, ואז האחרו נוכרח להיות אידנטי למלדש מסכורת.

היות והמסמלה הייתה תכנית זו רק שלטנו בערב, אני מבקש מאד את כליחתכם על שלא הספקנו לבסח את ההצעה. אבל התכנית הזאת תפתור הרבה מן הבעיות שהתעוררו פה.

היו"ר ע. בג'רנו: אם אינני טועה היו אצלי שלטנו נציגי התאחדות בעלי התעשייה, ובקשו ממני את חוות דעתה והסכמתה לגבי חוק המילואים. אסרתי להם, שאני בעד זה סנקבל משלחת כזאת, ואני מניח שגם יתר החברים מסכימים לכך. הייתי צריך להזמין לישיבה זו, אבל בגלל הטקס הרב שטרר אמס בכנסת לא עשיתי זאת. אזמין אותם, ברשותכם, לישיבה הבאה. מה שאני מציע כינס לסדר, מאחר שאין גידי בא-כוח המסמלה הצעה מנוסחת, נכסיים בינינו את הבירור על הענין הזה, אבל לא נצביע, כי אפשר להצביע רק סעיפים, על מנת שבישיבה הבאה נוכל להצביע.

ועדת העבודה
5.12.1951

מא/מט

צ. בג'רנו:
אני חושב שהתכנית הזאת טובה מאוד, הרבה יותר טובה מהתכנית הקודמת. מולם לא ברור לי ענין העובדים אחד ישיב. בדטה לי, שהכוונה היא לעובדים ואחד ישיב מסלמים את כל המסכורת.

צ. בר-ניב:
לפי החוק שאישרתו - לא. איש אינו מקבל את כל המסכורת.

מ. קלמר:
כמה מקבל עובד חודשי?

צ. בר-ניב:
התכנית והתכנון שמקבל איש המילואים אין הגדל במעמדו של העובד בעבודה. החוק נוסד: שיעור התגמול לעובד לפי שהיה רווק - 50%, לפי שהיה נשוי ולא היה לו ילד - 65%, לפי שהיה נשוי ביום שהתייצב והיה לו לכוח ילד אחד שלא סלמו לו 18 שנה, וכן מי שהיה באותו יום אלמן או גרוש והיה לו ילד אחד - 80%. שיעור התגמול אינו תלוי במעמדו של העובד בעבודה, כל אחד מקבל לפי מצבו המשפחתי.

ש. בג'רנו:
בלי הגבלה של סכסכונות שכר?

צ. בר-ניב:
יש הגבלה, שמיין מביטאים בחשבון מסכורת העולה על 110 לירות לחודש.

מ. קלמר:
מה הוא חלקה של המסכלה ב-50, 60, 80 החוז?

צ. בר-ניב:
זה תלוי בשכרו של העובד. אם שכרו של העובד הוא 50 ל"י לחודש, המסלה מסלמת 50% מכל זה; אם העובד מרויח 100 לירות לחודש, זה יכול לגמול רק 30%.

ג'. טברסקי:
לפי זה יוצא, שאדם הנקרא לפלוגים מקבל חלק מהמעביד וחלק מהצגה. זה בכל זאת שני סקוטות, האם לא ניתן לעשות זאת במקור אחד בלבד?

צ. בר-ניב:
בצגה הוא מקבל במקור גירום מאתו את הכחנה.

ג'. טברסקי:
מה יצא ממלה שניה אך אינני יודעת אם היא נוגעת לענין זה, מה בקשר למלה שאין להם מקום עבודה, כי זה קטור בענין קרן ההסוואה.

צ. בר-ניב:
א הכוונה היא לאדם שבפתחו הוא עובד או מחוסר עבודה, זה מוצא את פתרונו במעין זה. מולם את מתכוונת לנזקקים.

ג'. טברסקי:
אני מתכוונת לאדם הקטן, הרוכל, שתקן בעליו, כי כל זמן שלא היה חוק אדם כזה היותו היה חוק הוא צריך להכלל בתוכו, אם הוא המפרנס היחיד.

היו"ר ע. גוברין:
המלה שעוררה חברה הכנסת טברסקי הוא ראינית וחייבת ברור. אני מציע, שתחילה נסיים את הגירור בבעיה הקודמת וחזרי כן בחזור לבעיה זו.

ח. קלמר:

ההצעה החדשה בזה לתקן יהיה סאדונוני
לפועלים סטודיסיס התגברו לזה, להצמיד
את קרן התגבולין, כמו קרן החופשה, לקרנות.

היו"ר ע. גוברין:

איננו רוצים עכשו על קרן חופשה זו או אחרת.
המשלה היום לנו מבנה חדש של הענין.
עכשו עלינו לגפור את הבירור על הצעה זו בנינו, את מנו מקבליס מותה
עקרונית, או שאנו אוסרית, ועלולית חרית להגיד, אמנם המשלה מאיעה
לנו שנוי, אבל הועדה תוסכת בנוסח הקודם.

ש. בז'רנו:

אני פחייב את התכנית החדשה, לדעתי,
היא טובה יותר מההצעה הקודמת. אולם נדמה
לי, שאפשר לעשות פשוטה יותר. אינני רואה טעם רציני ל-75 יום. מה
המסון אם נחייב את בותן העבודה לכלו לעובד לעבד רק שבוע יחיד? למעשה,
סוכן התשלומי נוח ביותר לעובד הוא בותן העבודה. הוא מקבל את התשלום
יחד עם התשלום השבועי שלו, וקרן ההשומה מחזירה לנותן העבודה. נדמה לי,
שעל ידי כך מסיר להקיף מספר גדול יותר של עובדיס איקבלו את התשלום
במופן יסיר מבותן העבודה שלהם.

ח. קלמר:

ההצעה החדשה בזה לתקן דברי רבינו ומה
דעת התגבדית רבינו להצעה הקודמת. ובפרינציפ
אני סוכן לקבלה בתנאי, שאני מסאיר את קרן החופשה לבירור נוסף. אולם
ברצוני להבין את הסיבה שהניעה את המשלה לקבוע 75 יום, כלומר: פחות
מ-75 יום, לי בראית העתה של חדר הכנסת בז'רנו להקטין את מספר הימיס.
אינני אוסר שבוע יחיד, כי אדם שהולך ללונדיס אחרי שבוע עבודה יכול
בה לא לחזור לעבודה. מסו, כך, הייתי מציע לקבוע חודש או חודש וחצי.

ח. לקרו:

כאשר בזה אוסרית: קרן חופשה, זה או ר סמות
אחוזי המשלמית לקרן החופשה או ישנה תוקפת?

היו"ר ע. גוברין:

קרן החופשה היא רק סוכן, היא מקבלת את
התשלומי החשבדית.

ש. בז'רנו:

ישנו ענין נוסף, שלדעתי, המשלה לא נתנה
עליו את דעתה והוא, ענין גובה האחוז. בישיבה
האחרונה גיקסתי משונה לשאלה זו וירד הבסחון היה אריך למת. היום שאלה
זו מתעוררת ביתר שאת, כי הצעה זו מגדילה בהרבה את מספר האבסיס שעבורם
ישולח האחוז, כי קודם היה צורך לשלם אחוז וחצי רק לעבור יומיני. לפי
ההצעה החדשה ישולם אחוז וחצי גם על חדשיס, ודוקט בין חדשיס אחוז
חייגי סלוגי קטן יותר מאשר בין העובדי היו יני. אין כמק, שיש צורך
ללסוד במופן יסודי את שאלת האחוז וחצי, כי אפילו אם לפני ההצעה החדשה
האחוז אינו גבוה, הרי אריך להתמימו לספיקות כל ענה, אבל נוכל לחסוך
משהו למסק מהתחלה, הרי נעשה דבר טוב.

היו"ר ע. גוברין:

זו איננה שאלה, כי אם החוק קובע כמה ישלמו
לכל אחד, המשלה אינה יכולה לשלם יותר.
אם בשנה הבאה יתברר שהאחוז גבוה מדי, יורידו את גובה האחוז.

ז. בז'רנו:

אני מציע לעשות זאת מהתחלה.

היו"ר ע. גוברין:

אינך יכול לעשות זאת כל זמן לא נעשה בארץ
בסיון של סלוגיסיס למיסיס. לא עשיתי חשבון
סדויק, אבל חושבני, שאמשלה אינה טועה בקבעה אחוז וחצי. אולם אני
מסכי שבזמין את בא כח מסרד הבסחון לישיבה אכמה ונברר אתו עליה זו.

צ. בר-ניב:
 מתחיל שהמשלה המחרונה של חבר הכנסת בז'רנו.
 לכאורה הפטר לחשוב לבהמעת חוק זה קבעו
 1,5% בעד פחות עובדי, והיום אנו מודעים, שישלמו מחוז וחצי בעד כל
 העובדים. קודם, לפי ההצעה הקודמת, על המעביד היה לשלם שני תשלומים:
 מחוז וחצי לקרן וזה לא ראה בחזרה אף מיל, ותשלום שני לכל התדמית
 במישרין, וגם מזה לא ראה אף מיל בחזרה.

האם הגיעו לאחוז וחצי? בצדק אמר יו"ר הועדה
 לקבוע ראשון מוחלט את האחוז, הין כל אם רות כיום, לא תהיה כל אפשרות
 אף פעם. מוכרח להיות נודד והוא תלוי וחלקה של משרתי המלוכמים מכלל האוכלוס
 העובדת. קבלנו מספרים מהלשכה המרכזית למסטיסטיקה על אחוז בעלי הרכב
 בתוך האוכלוסייה. הצגנו ביסס להעריך, מבלי לדעת זאת בדיוק, את אחוז
 העובדים הין חצי המלוכמים. משני מספרים אלה נטחון הנחה תימורטית של
 שכר ממוצע לפי צב מספחתי הגיעו לאחוז נודד, הין אחוז וחצי לשני
 מחוזים, ועל כן החלטנו להתחלה להתחיל באחוז וחצי על סנת שתהיה אפשרות
 לבדוק כל שנה מהו ומצב. פחות מאחוז וחצי לא ימפיק להתחלה. את המעביד
 ישל פחות, לא יהיה לו מאיפה לקחת בחזרה. קונצטי' הין פה.

ט. בז'רנו: אני מציע לעיות חשבון.

צ. בר-ניב:
 כאשר ישבו אנשי הדטוגרפיה והמסטיסטיקה עם
 אנשי משרד הבטחון לא יכלו לעשות חשבון, ה
 זה תלוי במצב המספחתי ובאורך שטן יירות המלוכמים, ואין כל נקודה אחיזה
 סולידית לקביעת אחוז שתמסר כי זה ימפיק. לכן, קבעו משהו שאינו ספחיד
 בשנה הראשונה, ויוצאלי מתוך הנחה שיוכלו לעמוד במעמסה זו.

חברי הכנסת בז'רנו וקלמר טאלו, מדוע לא
 להקטין את מספר הגזקקיה לסוכן ב' ולמה לא להעבירה לסוכן א', למעביד?
 אתן דוגמה קיצונית מאוד: נביה אמאל מעביד אחד עבדו 300 פועלים גבוע
 ימיה ונקראו למלוכמים, לפי הצעת, המעביד יצטרך לשלם להם בעד כל החודש,
 מאין הוא יקח את הכסף? דבר זה עלול לכתך מאוד את המדטי' במטרציה.

אנו נקטנו במספר 75 ימים מתוך שתי סיבות.
 ישנו חוק מסוים - חוק חופשה שנתית ומינונו רוציה להכניס אנדרלמוסיה
 מסיקת, מדטי' במטרציה ומספחית. את זה חוב מה רע, לדעתנו, טוב. קבענו
 75 יום כי זה אומר 3 חדשי עבודה. מאד הקרן זה גם כן טוב, כי לקרן
 יש טוב קליבטינו אחד - אלה מעבדו עד 75 יום.

היו"ר ע. גוברינו:
 כאשר שילנו בחוק חופשה שנתית מעבידי' טובים
 טענו בעד 75 יום, כי אחרת זה יגבך מאוד, ועל
 כן קבלנו את העיקרון של 75 יום.

א. שו טמק:
 השנוי שהוצע על ידי המשלה הוא שני חסוב
 מאוד, פועיל מאוד. אולם ברצוני לומר: אנו
 מסתדלים להגיע לידי מכסימם של פטרות, הגביה בידי קרן, קרן ההטובה, וזהו
 דבר חשוב מאוד, גם מבחינה חינוכית בארץ יש לזה ערך עצום, שהמשלה לוקחת
 לידיה את עיני התלומדים, אבל במאלת המשלה: מדוע לא ליצור סוכן אחד לכל
 העובדים שמינו חדשיים? מינוי מדבר על כך רק מבחינה מדטי' במטרציה, אלא
 מבחינה פסיכולוגית, שרות מלוכמי ותגמול לטירות מלוכמי מינו צריך לקבל
 מפילו באופן חיצוני את הצורה של תגמול לטירות מלוכמי, שכאילו אלה
 הם דמי המשלה, דמי חופשה.

היו"ר ע. גוברינו:
 אגיד לך מדוע הוצע מינו נראית לי ודוקא
 מבחינה פסיכולוגית. למלוכמים נקראים לא רק
 עובדי במסכורת ועלינו, להקפיד על כך הצגת ישלם לכולם יורה, כשכל אחד
 עומד בתור ומקבל את 650 פרונה שלו בנכוי ההוצאות וכו'. מבחינה זו התנגדתי
 בהסתדרות גימי מלחמת השיחרור, שההסתדרות תשלם לעובדיה החדשים תשלום
 מסכורת לאלה שמסרתים יצגה הגנה לישראל, כי מוכרח להיות שיוון במסח זה.
 את להסתדרות ישנה יכולת לשלם, תשלם לקומת המשלה ולא לעובדיה החדשים.
 מינוי יכול להגיד מדעתי בתקבל, אבל בכך זאת חדלו לשלם מסכורת חדשית,

והועד הפרועל לל האסתדרות הקצית מכון ההתחלק לקרית קעים, וכך היה בהרבה מוסדות אגוריים, בקרית שהתלום נעיה נחרת גיירות פילואים, לדעתו זה רע, גם כבחירה פסיכולוגית. בזה אינני בא להיטיב על הוויכוח קצית בינינו ביחס לקרן החופשה. זוהי בעיה נפרדת. גם על דאלתה של חברת-הכנסת ברוסקי אינני בא להיטיב, עליה נדון לחוד.

ג. בר-גיב:

רעיון זה שהעלה חבר-הכנסת לוטמאק נידון בוועדה הבינפלרדית, והעלה אותו ד"ר לוטמן. הזמנו לבירור את אנשי הצבא, והיתה הצעה טרחיקה לכת שהצבא ישלח לכל אלה, תסומת הצבא תסתה, גם השלם הראשי וגם איך ספרד הנסחון, לא בא בחשבון, סחוך סיבה פיוטה: השלמים איננה יכולים לעשות את החשבון כי הילמיה גם הן נטו אינן ביחידת פילואים, רפתו האינטלקטואלית ירודה ואם הן פויכית לעשות חשבון כללי של 650 פרוטה לכל אחד, זאת יכולים הם לעשות, אבל לא יותר מזה. כאשר סיירו בא ואומר על עצמו, שאינו יודע איך עושים זאת, אי אפשר להתרוכח אתו. ביטוח זה מוכרחים היינו לקבל. אינני רוצה להסוך ענין זה להחומר, אבל הדבר הפשוט אינו פשוט. התשלום במילואים נעיה על-ידו אנשי פילואים, שבמקרה באים לזמן מסוים, וטסילים עליהם חובת תלום. בכדי שהצבא ידע כמה עליו לשלם, עליו לדעת פרטים סחיינו האזרחיים של החייל הסגרת במילואים, ואת זאת אינו יכול לדעת בסוה סנינו. בקיצור, רעיון זה אינו ניתן לביצוע.

היו"ר ע. גוברין:

האם אני מבין שאנו מקבלים החלטה, שאנו מקבלים את הצעת אליעזר ל... את הצעת השינוי של ההחלטה בענין זה, כפי שאמרתי, הפרטים וביטוח העיפיים בחזור ביטיבה הבאה. ביטיבה הבאה נערוך הצבעות בענין זה.

ההצעה בתקבלה.

היו"ר ע. גוברין:

ביטיבה הבאה בחזור לדון בהצעותיהם של חבר-הכנסת לוטמאק בענין הקרן וחברת-הכנסת ברוסקי ביחס לתגמול ל"אדם הקטן".

ברצוני לחזור להסתייגות אחת לגבי חוק הבחירות, שעכבתי את הדפסתה. לחוק זה היו שתי הסתייגויות: הסתייגות אחת, שהחוק בכללו לא יהיה רטרואקטיבי, והסתייגות שניה מלטרובטיבית, שאם הכנסת תדחה הסתייגות זו, הרי אלה מהמעבידים ששילמו שני-שליש, יהיו פטורים מתשלום השליש הנותר, כלומר: עליהם לא יחול החוק. הסתייגות זו נראית לי, וברצוני לומר מדוע: היו מעבידים שלא חיכו לחוק, יכלו לא לשלם אף פרוטה והם נעבו לקריאת ההסתדרות, ספרד העבודה וסילמו מרצונה הטוב. אין זה מן הנע. הטוב להיטיב אותם בתשלום השליש הנותר. על-כן אני מציע לקבל הסתייגות זו, אבל ההחלטה שלנו בדבר הריטרואקטיביות נשמרת בתוקפה.

ג. ברוסקי:

מה ביחס לטלה מהמעבידים שלא שילמו?

ע. גוברין:

שילמו שלא.

זו היא שאלה מדטיביטטרטיבית. עבודה זו אינה חסרה לנותני עבודה, והנהלת החשבונות היא אחת מהבעיות הקשות ביותר במדטיביטטרטיבית. ישנם נותני עבודה ששילמו שני-ליש, כמי שהיה מקובל בעבר. נניח, שהחוק סחייב אותם לשלם יום עבודה שלא. לפי זה הם יצטרכו לחפש מי עבד באותו יום, מה היה שכרו, היפה הוא נמצא ולגדוק סחדש את כל החשבונות ולהוטיף לו את השליש הנותר. יזו היא עבודה עצומה, שמעלה יותר מכל תשלום השליש הזה, ואין לה כל ערך, כי לעובד-התוספת כמה גרושים אלה

לא תשנה בהרבה, אבל נותן העבודה, את העבודה האדמיניסטרטיבית יצטרך לעשות.

האם הוועדה מקבלת הסתייגות זו?

היו"ר ע. גונבריין:

ההסתייגות בתקבלה.

היו"ר ע. גונבריין:
נטארנו חייבים בירור שלא יונא לכנסת, אבל הוועדה תצטרך לקבל החלטות בענין זה שהוא מסובך מאד ועלול להעסיק אותנו לא מעט זמן. לאחר שהוועדה תחליט מה שתחליט אני כיו"ר הוועדה אחתום על סכת טאטלה למססלה וזה יחייב אותה, וזהו ענין התסלומים למספחות חיילי צנא הקבע.

זה ענין השייך לנו?

ס. בז'רנו:

הכנסת החליטה למסור זאת לוועדת העבודה.

היו"ר ע. גונבריין:

(הישיבה ננעלה בשעה 10.45)